

та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності та оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук. Таким чином, ст. 52 КПК було доповнено ще однією підставою обов'язкової участі захисника, а саме під час здійснення спеціального досудового розслідування або спеціального судового провадження, - з моменту прийняття відповідного процесуального рішення.

Також участь захисника є обов'язковою у разі укладення угоди між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості - з моменту ініціювання укладення такої угоди (Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>).

У всіх перелічених випадках підозрюваний, обвинувачений має право самостійно залучити захисника, проте якщо він цього не зробить, слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд повинні залучити захисника для здійснення захисту за призначенням у порядку, передбаченому ст. 49 КПК. Також у цих випадках підозрюваний, обвинувачений має право відмовитися від захисника, проте має залучити іншого, бо якщо він цього не зробить, захисник повинен бути залучений у порядку, передбаченому ст. 49 КПК, для здійснення захисту за призначенням.

Отже, передбачаючи перелік випадків обов'язкової участі захисника, український законодавець переслідує мету максимально повно забезпечити охорону прав і законних інтересів підозрюваних, обвинувачених, які мають потребу через певні обставини в додаткових процесуальних гарантіях здійснення свого права на захист. Це також забезпечує і процесуальну рівноправність сторони обвинувачення і сторони захисту.

**Єрменчук Н.М.**

*студент 2-го курсу факультету адвокатури*

*Національного університету «Одеська юридична академія»*

## **АДВОКАТСЬКА ТАЄМНИЦЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ**

Адвокатська таємниця є основоположною засадою діяльності адвоката – захисника в кримінальному процесі. Особливість професії адвоката полягає в тому, що він отримує від свого клієнта ту інформацію, яку він не стане повідомляти нікому іншому. Довіра до адвоката може виникнути лише за умови обов'язкового додержання ним принципу конфіденційності (Стоянов А. Коментар експерта [Електронний ресурс] / Артем Стоянов // Юридична газета. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: [http://asterslaw.com/upload/iblock/194/amp\\_111.pdf](http://asterslaw.com/upload/iblock/194/amp_111.pdf)). Тому конфіденційність є першорядним і фундаментальним правом та обов'язком адвоката. Таємниця в юридичному сенсі є правовим інститутом, що визначає взаємовідносини між особистістю, суспільством та державою, підстави та межі втручання держави в особисте життя кожного громадянина. З даної юридичної категорії можна виокремити дещо вузький за своєю фаховою направленістю підінститут – адвокатську таємницю.

Закон України «Про адвокатуру» закріплює правову дефініцію даного поняття. Відповідно, адвокатською таємницею є будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності (Погорецький М. М. Поняття кримінальних процесуальних гарантій адвокатської таємниці / М. М. Погорецький // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2013. - № 4. - С. 421-428. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs\\_2013\\_4\\_61](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2013_4_61)). Цікавим є той факт, що у випадку припинення членства в адвокатському співтоваристві, особа, яка є володарем адвокатської таємниці, не має права розголошувати отримані раніше відомості пов'язані з її адвокатською діяльністю. Не дивлячись на суворе правило непорушності і конфіденційності, у деяких випадках таємниця може бути розголошеною. Законом встановлено, що адвокату забороняється без згоди клієнта розголошувати відомості, що становлять адвокатську таємницю, використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб. Тобто адвокат має право розголосити ту чи іншу інформацію про справу свого клієнта, але тільки за наданням на

це згоди останнього. Окрім цього, в положеннях чинного КПК України, в п. 1 ч. 2 ст. 65 зазначено, що не можуть бути допитані як свідки захисник, представник потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача у кримінальному провадженні про обставини, які стали їм відомі у зв'язку з виконанням функцій представника чи захисника. Відповідно до ст. 45 КПК, захисником є тільки адвокат. Згідно з ч. 1 ст. 58, ч. 1 ст. 63 цього Кодексу, представником вказаних учасників кримінального провадження може бути також адвокат (Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від № 4651-VI. – 1304. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page>).

Слід звернути увагу, що у п. 1, 2 ч. 2 ст. 65 КПК України вказано про заборону допиту як свідка лише адвоката (Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від № 4651-VI. – 1304. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page>). Водночас, відповідно до ч. 3 ст. 22 Закону України «Про адвокатуру», обов'язок зберігати адвокатську таємницю поширюється і на помічника адвоката, стажиста, осіб, які перебувають у трудових відносинах з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням (Закон України «Про адвокатуру» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1912. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2887-12>). Тобто існує певна прогалина в законодавстві яку потрібно якомога швидше доповнити, щоб адвокатська таємниця залишалась недоторканою у повному обсязі.

Окрім прогалин в законодавстві існують певні механізми, які можуть призвести до зловживання правом юридичними особами. Змоделюємо ситуацію, коли проти певної юридичної особи може бути почато кримінальне провадження за фактом того чи іншого злочину – в такому випадку правоохоронні органи отримають право на обшук та тимчасовий доступ до речей та документів юридичної особи. Одним з законних, але спірно справедливих способів захисту прав підприємців від розголошення важливої для них інформації, передбачає передачу документів, які містять комерційну інформацію, адвокату для виконання певного доручення. Після передачі документів, вони набувають статусу адвокатської таємниці і захищаються положеннями Закону України «Про адвокатуру», а отже таким чином не можуть бути витребувані вповноваженими органами для вивчення. Таким чином, відбувається затягування кримінального провадження та втрачається можливість дослідження потенційно важливих доказів.

Аналізуючи даний матеріал, можна дійти висновку, що адвокатська таємниця, на сьогоднішній день в Україні гарантується та захищається на рівні нормативно-правових актів. Існуючі правові колізії та прогалини в законі важливо виправити, внівши відповідні поправки до галузевого законодавства. Це є необхідною умовою його гармонізації, усунення конфлікту правових норм, а на практиці дасть змогу зупини зловживання певними особами своїми суб'єктивними правами та позбавить можливості обходу закону з метою приховання вчинених ними правопорушень.

**Зарічнюк Я.О.**

*студентка 4-го курсу факультету адвокатури  
Національного університету «Одеська юридична академія»*

## **МЕДІАЦІЯ ЯК СИСТЕМА ПОЗАСУДОВИХ ПРОЦЕДУР У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ**

В умовах розвитку демократії, на шляху до європейських стандартів правової держави та громадянського суспільства національне законодавство потребує інноваційних підходів для подальшого ефективного розвитку та застосування.

Маємо за мету проаналізувати в даній статті рекомендацію № 19 Комітету міністрів Ради Європи «Про медіацію в кримінальних справах», що містить вихідні положення до основних етапів медіації. Медіація є позасудовою процедурою і ній виокремлюються етапи медіації в межах кримінального процесу (ініціювання проведення медіації, направлення медіатору інформації про обставини справи для проведення медіації, прийняття процесуального рішення